

Långsiktighet och stadga i arbetet framåt - en myndighet för romska frågor

(Ku2019/01349/CSM)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Gällande inrättandet av en myndighet för romska frågor

Medskick från civilsamhällesrepresentanter

Utredningen klargör att den har fått direktiv att utreda hur, och inte om, en Myndighet för romska frågor (MRF) ska inrättas.

MUCF vill dock göra ett medskick från delar av det romska civilsamhället som är mycket negativa till att MRF inrättas. De romska representanter som MUCF varit i kontakt med befarar att en nationell myndighet kommer att riskera de statliga resurserna riktade till den lokala nivån. En annan farhåga är att andra myndigheters ansvar blir otydligt. Det finns en oro om att romer kommer att exkluderas från andra myndigheters ordinarie verksamhet då MRF kommer uppfattas ha huvudansvaret för romska frågor.

Förslaget är att myndigheten för romska frågor ska stödja andra förvaltningsmyndigheter i deras arbete med mänskliga rättigheter för den nationella minoriteten romer.

Representanternas farhåga är dock att myndigheter genom sin samverkan med MRF inte anser sig behöva samverka med romer och det romska civilsamhället i övrigt.

Långsiktigheten riskeras då romer därigenom snarare exkluderas från myndigheternas ordinarie arbete än inkluderas i det. Det finns även en oro för att inrätta en myndighet som baseras på etnicitet.

4.4. Myndigheten för romska frågor

Gällande förslaget 4.4 som behandlar hur en myndighet för romska frågor ska inrättas vill MUCF påtala att det är svårt att yttra sig om förslagets lämplighet att inrätta en nämndmyndighet hos en viss värmyndighet, när denna ännu ej har inrättats, såsom i fallet med Myndigheten för minoritetsfrågor (MFM).

Därutöver anser MUCF att om nya myndigheter ska inrättas så bör en bred politisk enighet finnas för att säkerställa att myndigheten har ett långsiktigt mandat. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv måste myndigheter ha ett stadigvarande uppdrag.

Gällande hur en myndighet för romska frågor ska inrättas

4.3 Romskt inflytande och delaktighet säkerställs

Vid ett inrättande av en ny myndighet ställer sig MUCF positiv till utredningens förslag om att Myndigheten för romska frågor (MRF) ska driva sin verksamhet i nära kontakt med minoriteteten romer. Myndigheten vill tillägga att en struktur för dialog med det civila samhällets organisationer bör upprättas vid MRF för att dessa ska kunna hävda sina rättigheter och intressen samt bidra med information och synpunkter. Dialogen bör vara öppen, återkommande och inkluderande samt präglas av ömsesidighet.

4.5 Närmare överväganden i fråga om formen för Myndigheten för romska frågor

MUCF är positiv till bedömningen i förslaget 4.5, att nämnden som styr myndigheten bör präglas av en jämn fördelning vad gäller kön och sakkunskap. För att säkerställa att ungdomsperspektivet tas tillvara i nämnden och MRF:s styrning föreslår MUCF att det bland de sju nämndposterna finns minst en avsatt plats för en person mellan 13–25 år.

4.9 Initiera, främja och stödja åtgärder för att öka egenmakt och inflytande

MUCF är positiv till förslaget 4.9 om att MRF ska initiera, främja och stödja åtgärder för att öka minoriteten romers egenmakt och inflytande. MUCF instämmer i att det ligger ett särskilt ansvar på MFR att stärka kvinnors samt barns och ungas egenmakt och inflytande. Utredningen konstaterar själv att det är få kvinnor och unga som deltar vid konsultationer och i arbetet med att säkerställa romers rättigheter. MUCF välkomnar därför förslaget om ett rådgivande organ till vilket kvinnor från minoriteten, och lämpliga sakkunniga, knyts.

Dock är MUCF kritisk till att konkreta strukturer saknas i utredningens förslag för att säkra barns och ungas egenmakt och inflytande. Ungdomsperspektivet ska utgå från att lyssna till ungas egen röst samt befintlig kunskap om unga. För att säkerställa att barn- och ungdomsperspektivet tas tillvara i den nya myndigheten rekommenderar MUCF att strukturer ska upprättas som möjliggör barn och ungas inflytande.

MUCF föreslår därför att ett ungdomsråd kopplas till MRF med en jämn fördelning mellan flickor/kvinnor och pojkar/män mellan 13–25 år. Detta bör vara prioriterat då lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk och dess paragraf 5 a anger att: "Förvaltningsmyndigheter ska särskilt främja barns och ungas möjligheter till inflytande och samråd i frågor som berör dem och anpassa formerna för detta till deras förutsättningar".

MUCF föreslår i linje med det ungdomsperspektiv som regleras i Lag 2009:724 att MRF får i uppdrag att i samverkan med MUCF undersöka unga romers levnadsvillkor.

Exempelvis kan detta ske genom en uppföljning av den nu 10 år gamla utredningen *Unga romers situation* (Ungdomsstyrelsen 2009:10) som gjordes på uppdrag av Delegationen för romska frågor.

4.9.1 Bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället

MUCF ställer sig positiv till förslaget 4.9.1 *Bidra till den fortsatta utvecklingen av det romska civilsamhället* att genomföra insatser i samverkan med MRF för att stärka det romska civilsamhället. MUCF är dock negativ till att MRF eventuellt skulle överta detta ansvar från MUCF. Att verka för goda villkor för det civila samhället är del av MUCF:s kärnuppdrag. Det romska civilsamhället är en del av civilsamhället i Sverige och bör inte exkluderas från myndighetens ansvar.

För att ligga i linje med förslaget i kapitel 4.7 om att MRF ska stödja och inte överta förvaltningsmyndigheters uppgifter bör insatser ske i samverkan med MUCF. Detta inte minst då MUCF:s nätverk och kunskap i och om civilsamhället, föreningsteknik och om de bidrag som finns är efterfrågade samt enligt MUCF:s bedömning kapacitetsstärkande för målgruppen. Genom stödet har romska organisationer exempelvis upptäckt, sökt och fått bidrag i andra projektstödformer med större resurser än de som specifikt riktar sig till romer.

4.10.2 Samla och sprida kunskap om antiziganism, diskriminering och utsatthet, 4.10.3 Metoder för att motverka antiziganism, diskriminering och utsatthet

Gällande förslagen 4.10.2 Samla och sprida kunskap om antiziganism, diskriminering och utsatthet samt 4.10.3 Metoder för att motverka antiziganism, diskriminering och utsatthet så vill MUCF påminna om att myndigheten fördelar projektbidrag mot rasism och likande former av intolerans. Bland de föreningar som fått bidrag inom stödformen finns romska föreningar som driver och har drivit projekt mot antiziganism. Det är viktigt att MRF tar vara på den kunskap, erfarenhet och metoder som finns hos det civila samhället som arbetar med denna fråga samt stödjer dess arbete, exempelvis genom partnerskap eller annan samverkan. MUCF vill också påpeka att antidiskrimineringsbyråerna bör ses som en samverkanspart för att sprida kunskap om, och motverka, antiziganism, diskriminering och utsatthet.

4.11.2 Högtidlighållande av centrala högtidsdagar

MUCF ställer sig frågande till att MRF ska främja högtidlighållande av romska högtidsdagar, och vill påminna om att många romska civilsamhällesorganisationer länge arbetat med detta. Det är viktigt att MRF inte övertar civilsamhällets roll, utan istället stärker det och tar tillvara på dess engagemang och kunskap genom (lokala) partnerskap, lokala bidrag för ändamålet eller andra typer av stöd och samverkan.

Avsaknaden av ett hbtq-perspektiv

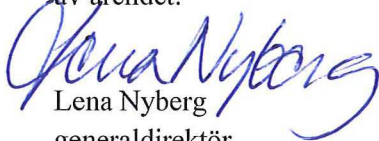
Slutligen är MUCF kritiskt till att utredningen saknar ett hbtq-perspektiv i sina förslag och analyser. Som MUCF skrev i sitt remissvar till betänkandet SOU 2016:44 Kraftsamlings mot antiziganism så framgår det i rapporten *Hon, hen, han* (MUCF (fd. Ungdomsstyren 2010) att gruppen unga homosexuella och bisexuella unga som är osäkra på sin identitet har en mer utsatt hälsosituation än heterosexuella unga. Där framgår även att om föräldrarna har en negativ attityd till homosexualitet, bisexualitet och

olika könsbrytande uttryck så påverkar det barn och ungas hälsa negativt och ökar risken för utanförskap och utsatthet.

Det är därför viktigt att MRF kan nå och tillgodose behov hos romska hbtq-personer. Det finns organisationer i det romska civilsamhället som i kontakt med MUCF har uttryckt intresse för att stödja hbtq-personers rättigheter och möjligheten att leva öppet både som rom och som hbtq-person. MRF och regeringen bör aktivt stödja social inkludering och mänskliga rättigheter även för denna grupp.

I övrigt har Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor inga synpunkter.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Handläggare Ellen Lundkvist har varit föredragande. Senioranalytiker Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Ellen Lundkvist
handläggare

